

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia gmin Podciemne, Kuhajów, Zagórze, Wołków i Żyrawka z okręgu sądu powiatowego w Winnikach a przydzielenia ich do okręgu sądu powiatowego we Lwowie.

W y s o k i S e j m i e !

Uchwałą z 12. stycznia 1895, Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu petycję gmin Podciemne, Kuhajów, Zagórze i Wołków o wyłączenie ich z okręgu c. k. sądu powiatowego w Winnikach a przydzielenie do okręgu sądu powiatowego we Lwowie, do zbadania i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

W wykonaniu tej uchwały Wydział kraj. zarządził pod dniem 25. lutego 1895 LW. 3372 dochodzenia przez Wydział powiatowy we Lwowie a następnie odniósł się w tej sprawie o zdanie do c. k. Wyższego sądu krajowego we Lwowie. Wynik dochodzeń, przeprowadzonych przez obie te władze wykazał, że żądanie petycyonujących gmin o wyłączenie ich z okręgu sądowego w Winnikach a przyłączenie do sądu powiatowego we Lwowie zupełnie jest uzasadnione.

W tym względzie Rada powiatowa lwowska na posiedzeniu z 26. lipca 1895 powzięła następującą uchwałę: „zważywszy, że gminy Wołków, Zagórze, Kuhajów i Podciemne oddalone są od Lwowa i od siedziby c. k. sądu powiatowego w Winnikach, do którego obecnie należą 15 do 20 kilometrów, że atoli do Lwowa prowadzi w półmilowem oddaleniu od wsi murowany gościniec rządowy stryjski, podczas gdy do Winnik jechać trzeba od tych gmin bardzo uciążliwymi drogami gminnymi, — zważywszy, iż w porze błotnej mieszkańcy wyżej wymienionych gmin zmuszeni są jechać do c. k. sądu w Winnikach na Lwów, nakładając w ten sposób 10 kilometrów drogi, — zważywszy, iż z powodu wymienionych tu trudności komunikacyjnych gminy te starają się usilnie o przeniesienie ich do c. k. sądu powiatowego m. del. we Lwowie — Rada powiatowa lwowska zgodnie z życzeniami objawionymi jednomyślnie przez Rady gminne gmin Wołków, Zagórze, Kuhajów i Podciemne oświadcza się za wyłączeniem tychże gmin z okręgu c. k. sądu powiatowego w Winnikach i za przydzieleniem ich do okręgu c. k. sądu powiatowego m. del. we Lwowie, uznając taką zmianę granic obu wymienionych okręgów sądowych w interesie publicznym za pożądaną“.

Dochodzenie przeprowadzone przez władze sądowe a w szczególności przez c. k. sąd powiatowy w Winnikach wykazało, że gminy Wołków, Zagórze, Kuhajów i Podciemne tworzą każda dla siebie gminę katastralną i że w gminach tych księgi gruntowe od r. 1881 zaprowadzone zostały, — że wedle zawiadomienia c. k. Starostwa we Lwowie z 13. listopada 1895 l. 41.601 wynosi odległość tych miejscowości do Lwowa:

gminy Wołkow	17 ⁹ / ₁₀ km	zaś do Winnik	16 km,
„ Zagórze	18 ⁹ / ₁₀ „	„ „ „ „	17 ⁹ / ₁₀ „

gminy Kuhajowa $21\frac{7}{10}$ km zaś do Winnik $17\frac{9}{10}$ km

„ Podciemne $23\frac{6}{10}$ „ „ „ „ „ $19\frac{8}{10}$ „

że mieszkańcy tych zostają w ciągłej i bezpośredniej łączności ze Lwowem z powodu komunikacji gościńcem stryjskim na przestrzeni przeszło 10 kilometrowej z powodu odwożenia wszelkich swoich produktów rolniczych na targi i jarmarki do Lwowa i z powodu rozlicznych interesów, jakie mają do załatwienia we władzach i urządach lwowskich, podczas gdy co do Winnik żadna z tych okoliczności nie zachodzi, które przeciwnie z powodu lichej, górzystej, pełnej błota i wybojów drogi są dla tych gmin niedostępne. Również Konwent PP. Benedyktynek obrz. łać. we Lwowie, jako właściciel dóbr Wołkowa, Zagórza i Kuhajowa wspólnie z przełożeniem dworskim tych dóbr w piśmie swem z 12. listopada 1895 l. 46 oznajmił, że prośbę gmin Wołkowa, Zagórza i Kuhajowa o wyłączenie z okręgu c. k. sądu powiatowego w Winnikach a przydzielenie ich do c. k. sądu pow. miej. del. Sekcyi II we Lwowie z motywów w petycyi przywiedzionych popiera i za tem przeniesieniem się oświadcza. Tylko przełożenie obszaru dworskiego w Podciemnem oznajmiło, że wydzielenie gminy Podciemne z obrębu c. k. sądu powiatowego w Winnikach jest dla tego przełożenia obojętnem i że wszystko mu jedno jest, czy na terminie będzie stawać w Winnikach, czy we Lwowie, przyznaje atoli, że co do dróg, to jest czas, gdzie drogi te są nie do przebycia, zważać jednak należy, że jest projekt połączenia odnośnych gmin z Winnikami nowo wybudować się mającym gościńcem.

C. k. wyższy sąd krajowy we Lwowie, przesyłając Wydziałowi kraj. odezwą z 22. stycznia 1896 l. 29.594 sprawozdania i dochodzenia władz sądowych w powyższej sprawie, oznajmił zarazem, że „wobec stwierdzonych trudności, jakie zachodzą w komunikacji wspomnianych gmin z siedzibą sądu powiatowego w Winnikach, jakoteż z uwagi, że gminy wspomniane swe zakupna i wogóle swe sprawunki we Lwowie załatwiać zwykły, gdzie też znajdują się oprócz sądu wszystkie inne władze autonomiczne i rządowe, uznaje w zupełności zgodnie z opinią Wydziału Rady pow. lwowskiej i naczelnikiem sądu pow. w Winnikach, słuszność żądania tychże gmin, aby z dotychczasowej przynależności sądowej mogły być wydzielone i do okręgu sądu pow. m. del. S. II. we Lwowie wcielone, mimo tego przy obecnym stanie rzeczy, zmiany tej terytoryalnej popierać nie może, gdyż wspomniane cztery miejscowości nie łączą się nigdzie z granicami powiatu sądowego lwowskiego, tworzyłyby zatem, gdyby je do tego powiatu przydzielono, enclave, przydzielone od siedziby sądu przez terytoryum sądu obecnego winnickiego, czyli przez gminę Żyrawkę względnie także przez gminę Krotoszyn. Petycyonujące cztery gminy zatem zdaniem tegoż wyższego sądu kraj. tylko łącznie z gminą Żyrawką i Krotoszynem lub chociażby tylko z Żyrawką do lwowskiego sądu pow. S. II. przydzielone być mogły, atoli te dwie gminy takiego życzenia wcale dotąd nie objawiły“.

Z powodu tego oświadczenia c. k. wyższego sądu kraj. zarządziliśmy dochodzenie i zbadanie rzeczy przez przez Wydział pow. lwowski, czyli gminy Żyrawka i Krotoszyn ze swej strony żądają wyłączenia z sądu winnickiego a przyłączenia wspólnie z gminami Kuhajowem, Podciemnem, Wołkowem i Zagórzem do c. k. sądu pow. m. d. S. II. we Lwowie. Sprawozdaniem z 11. września 1896 l. 1721 Wydział pow. lwowski przedłożył nam uchwałę Rady gminnej z Żyrawki z 21. marca 1896, w której oświadczyła się stanowczo, jak tego wymaga c. k. wyższy sąd krajowy we Lwowie w piśmie z 22. stycznia 1896 l. 29.594 za wyłączeniem z okręgu winnickiego a za przyłączeniem do okręgu sądu pow. m. del. S. II. we Lwowie.

Co zaś do Krotoszyna, Zwierzchność gminna zawiadomiła Wydział pow., że gmina tamtejsza jest przeciwna zmianie dotychczasowego stosunku i pragnie pozostać nadal przy c. k. sądzie powiatowym w Winnikach.

Uchwałę Rady gminnej Żyrawki Wydział powiatowy lwowski przyjął do swej wiadomości i zarazem oznajmił, iż co do twierdzenia przełożenia obszaru dworskiego w Podciemnem wyżej powołanego, jakoby wyłączenie tej miejscowości z okręgu c. k. sądu pow. w Winnikach nie było zbyt nagłym, skoro istnieje zamiar budowy drogi z Winnik do Podciemnego -- to musi oświadczyć, iż twierdzenie to jest zupełnie bezpodstawne i że tylko murowana droga jest w każdej porze roku łatwą do przebycia, a obecnie nie może być mowy o murowaniu drogi z Winnik do Podciemnego; naprawiono ją tylko jako drogę ziemną w kilku najgorszych miejscach na przestrzeni między Winnikami a Dawidowem w najbliższej okolicy Winnik, to jednak absolutnie nie usuwa uciążliwości całej drogi na przestrzeni kilkunastu kilometrów. Z powyższego przedstawienia wynika, że skoro gmina Żyrawka przychyliła się na przyłączenie jej do lwowskiego okręgu sądu pow. i w ten sposób spełniony zostaje warunek łączności terytoryalnej, od której c. k. Wyższy sąd kraj. zależnym czyni przyłączenie gmin Kuhajów, Podciemne, Wołków i Zagórze z okręgu sądu pow. winnickiego do okręgu lwowskiego tak bardzo dla nich potrzebnego i gdy wobec powyższego stanu rzeczy żądanie tych gmin okazuje się w zupełności uzasadnione, przeto należy się przychylić do życzenia tych 5 gmin, które w tym kierunku swoje żądanie objawiły i dlatego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11 czerwca 1868 Nr. 50. Dz. u. p. udziela c. k. Rządowi opinii, iż dla dobra mieszkańców gmin Podciemne, Kuhajów, Zagórze, Wołków i Żyrawka wraz z obszarami dworskimi tych gmin jest wydzielenie ich z okręgu c. k. sądu pow. w Winnikach a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego m. del. S. II. we Lwowie pożądane i pożyteczne.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Lwów, dnia 21. października 1896.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału kraj.

